

© Lin Woldendorp

HET VERHAAL VAN LOES FABER KUNST EN MUZEN

Tekenaar/illustrator Loes Faber – lang blond haar, rode lippen, ringen met grote stenen aan haar vingers – heeft een uitgesproken stijl, ook in haar werk. Haar expressieve tekeningen verschijnen regelmatig in kranten en op de covers van tijdschriften. Wie ze eenmaal gezien heeft, herkent ze meteen. Drie jaar geleden publiceerde zij haar boek 'Ik ben mijn muze': een verzameling (grotendeels) getekende biografieën van acht eigenzinnige vrouwelijke kunstenaars. Het is zowel een ode aan 'vergeten' vrouwen in de kunstgeschiedenis, als een kunstwerk op zichzelf.

Tekst: Yvon van Apeldoorn

BUHNE trof Loes in haar kantoortje op Academie Minerva, waar ze al ruim dertien jaar parttime werkt als docent. Wekelijks reist ze vanuit haar woonplaats Amsterdam naar het noorden. Haar 'hok', zoals ze het noemt, is klein maar gezellig: planten, boeken, een ingelijste foto van de cast van Debutanten Crediteuren op het bureau en aan de muur een papier-machégezicht van Claude Cahun, een van de kunstenaars uit haar boek.

Hoe zag jouw jeugd eruit?

"Ik ben opgegroeid in de Schilderswijk in Groningen, als middelste van drie zussen, in een hecht gezin. Mijn vader had een bedrijf in audiovisuele communicatie – dat heb ik als kind uit mijn hoofd geleerd – en mijn moeder werkte in het onderwijs en later als zakelijk leider van

Theater te Water. Ze waren allebei heel betrokken bij de cultuur in de stad, mijn vader zat bijvoorbeeld in het bestuur van Jonge Harten en Noorderzon. Wij werden van jongs af aan veel meegenomen naar het theater en musea. Mijn moeder schilderde, ze had een atelier vlak bij ons huis. Ik herinner me een kinderfeestje, waarbij we daar met echte kwasten en een palet mochten verven. De geur van acrylverf die er hing, kan ik nog altijd oproepen."

Dat klinkt alsof het bijna vanzelfsprekend was dat je de kunstwereld in zou gaan.

"Een tijdje geleden werd ik geïnterviewd door de geweldige en helaas overleden Jellie Brouwer, zij zei: 'Je bent erin gemarineerd!' En zo voelt dat ook wel. Er hing een vrije, creatieve sfeer bij ons

thuis. We keken veel naar de VPRO: Villa Achterwerk, Theo en Thea, fantastisch vond ik dat. En we waren vaak aan het knutselen en tekenen. Met een vriendinnetje maakte ik de Gekkenkrant. We schreven en tekenden domme grappen over beroemdheden als Michael Jackson en Sugar Lee Hooper en gingen met die krant langs de deuren. Op Koninginnedag maakten we de krant op oranje papier. Met het geld dat we verdienden, kochten we snoep. Dat waren mijn eerste schreden op het illustratiepad."

Het had ook nog topsport kunnen worden, begreep ik?

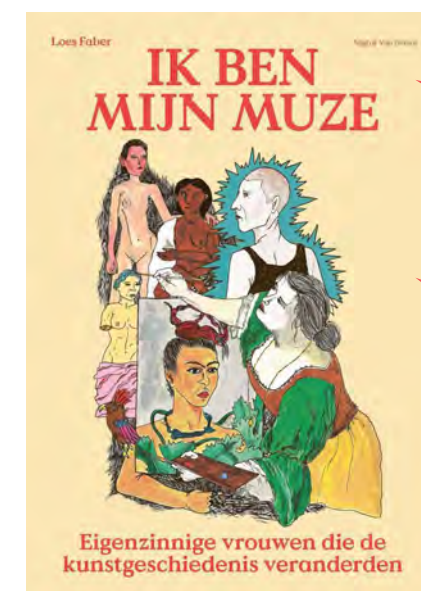
"Ik basketbalde in mijn jeugd op vrij hoog niveau, ik heb drie jaar in de eredivisie gespeeld. Het was intensief: vijf keer per week trainen, in het weekend wedstrijden. Uiteindelijk kon ik dat niet meer opbrengen. Ik was ook veel bezig met tekenen, dat ging niet goed samen, ik voelde me een beetje dat gekke kunstenaar in het team. Toen ik op Academie Minerva zat ben ik ermee gestopt. Ik heb er wel veel van geleerd."

Nadat je in 2009 was afgestuurd als illustrator, verhuisde je naar Amsterdam om de docentopleiding te doen aan de Hogeschool voor de Kunsten.

"Ja, vooral omdat ik heel graag een tijd in Amsterdam wilde wonen. Ik voelde me als queer niet zo thuis in Groningen. Vanaf mijn 18e ging ik al liever uit in Amsterdam, naar club De Trut, daar vond ik meer mensen met wie ik me kon identificeren."

Op welke leeftijd ontdekte je je seksuele identiteit?

"Zo rond mijn 15e. Ik wist het allemaal niet zo goed, op de middelbare school. Mijn moeder heeft me op een bepaald moment voorzichtig en liefdevol uit de kast getrokken. Het was haar opgevallen dat ik nogal innig omging met iemand van basketbal en ze vroeg: 'Is het niet meer dan een gewone vriendschap?' Ik antwoordde: 'Nee, hoezo?' Maar ze had wel gelijk. Met dat teamgenootje is het verder niets geworden, pas op Minerva kreeg ik mijn eerste relatie."

In 2022 verscheen je boek 'Ik ben mijn muze'. De derde druk ligt inmiddels in de winkels en onlangs werd het bejubeld door Aaf Brandt Corstius in haar column in De Volkskrant. Waarom wilde je dit boek maken?

"Tijdens mijn opleiding in Amsterdam volgden we een college over Frida Kahlo. Hoe meer ik over haar leven leerde, hoe interessanter ik haar werk ging vinden. Ik begon me te verbazen over hoe weinig

vrouwelijke kunstenaars ik eigenlijk in de boeken zag en ontdekte na enig speurwerk een alternatieve geschiedenis vol geweldige vrouwen. Ik ging kleine portretjes tekenen, met daarbij een quote. Van kunstenaars, maar ook van andere bijzondere vrouwen, zoals Amelia Earhart en Virginia Woolf. Die tekeningetjes kregen veel reacties op Instagram vanuit de hele wereld. Toen ben ik dat gaan uitbouwen. Ik begon met Frida Kahlo – de titel van

het boek is een uitspraak van haar – en tekende haar hele levensverhaal, van geboorte tot dood, aan de hand van haar werk. Datzelfde deed ik met nog zeven andere vrouwelijke kunstenaars: Artemisia Gentileschi, Barones Elsa von Freytag-Loringhoven, Charley Toorop, Claude Cahun, Amrita Sher-Gil, Elizabeth Catlett en Carolee Schneemann. Ik was er in totaal zes jaar mee bezig.”

Kan je iets vertellen over de vorm?

“Deze vrouwen leefden in een tijdsbestek van vierhonderd jaar, dus ik moest een overkoepelende vorm vinden waarin al die levens plaats konden vinden, een soort hotel waarin ze met z’n allen konden wonen. Ik heb alles in neutraal zwart-wit gemaakt en een vertelvorm gekozen met meerdere lagen. Zoals in een opera, waar een heleboel dingen tegelijk gebeuren. Je hoort de muziek, je ziet wat er zich afspeelt op het toneel, je hebt de boventiteling en er is de orkestbak. Zo zijn er in mijn boek ook verschillende lijnen: de levenslijn, waar ze van die gekke neusjes hebben, de lijn van de kunstwerken, die zo realistisch mogelijk getekend zijn, de grote teksten en de quotes. Die vier lijnen lopen door elkaar en zorgen samen voor een chaotische leeservaring, die hopelijk de volheid van die levens laat voelen.”

Het boek bestaat uit tekeningen en tekst. Schrijven is een ander ambacht, dat kan je dus ook?

“Het is niet per se mijn ding, maar ik wilde heel veel informatie en feiten kwijt in het boek, het zijn tenslotte biografieën. Gaandeweg ben ik het schrijven gaan waarderen en kreeg ik er steeds meer plezier in. Ik werd geholpen door mijn redacteur en ook door mijn toenmalige partner Nina Polak, zij is romanschrijver en essayist. We zijn inmiddels niet meer samen, maar nog wel goed bevriend, en ‘co-ouders’ van onze hond Beppie.”

Had je het gevoel dat de vrouwen over wie je schreef meelazen over je schouder?

“Ja, je duikt zo diep in iemands leven. Ik heb hun dagboeken en brieven gelezen en hun schilderijen geanalyseerd. Op een bepaald moment ga je dan vanzelf door hun bril kijken, ook naar je

HET VERHAAL VAN

LOES FABER

eigen wereld. Ik had ze zo graag in levenden lijve willen ontmoeten, daarom ben ik maskers van hun gezichten gaan maken. Voor mijn boekpresentatie heb ik een aantal van mijn studenten gevraagd om met die maskers op een performance te doen, zodat ik de hoofdpersonen uit mijn boek kon voorstellen aan mijn gasten.”

Is er een kunstenaar in het boek met wie je je extra verwant voelt?

“Als ik er echt een moet kiezen dan is het Claude Cahun, vanwege haar queerness en de specifieke manier waarop zij zich een outsider voelde. Toen mijn boek af was ben ik haar huis gaan opzoeken op het eiland Jersey, waar ze heeft gewoond met haar vrouw Marcel Moore. Ik heb zelfs hun graf bezocht, iets wat ik normaal nooit doe.”

Claude Cahun verbond haar kunst vaak met activisme. Jij hebt je onlangs aangesloten bij de Dolle Mina's, die na vijftig jaar weer de noodzaak voelen om de barricades op te gaan. Hoe is dat gegaan?

“Op 23 januari werd er bij het standbeeld van Wilhelmina Drucker voor het eerst weer een korset verbrand. Ik had daar graag bij willen zijn, ik zag het pas later op Instagram. Ik stuurde een mail naar de Dolle Mina's: 'Ik kan tekenen, hebben

jullie daar wat aan?' Voor ik het wist zat ik in de kerngroep. Ik bedenk de visuele uitingen en heb samen met anderen een manifest – minafest – geschreven. Inmiddels ben ik iets minder actief, omdat het lastig te combineren was met mijn werk. Maar ik ben nog steeds betrokken bij de organisatie van de Mina-maandagen in Café Saarein in Amsterdam, waar de achterban elkaar kan ontmoeten en we samen in thema's duiken.”

Wat zijn je plannen en dromen voor de toekomst?

“Voorlopig ben ik druk bezig met mijn tweede boek. Het gaat opnieuw over vrouwelijke kunstenaars, maar op een andere manier. Daarnaast hoop ik nog veel dingen voor Dolle Mina te doen en hier op de Academie ben ik samen met een collega een lezingenprogramma gestart, Minerva Talks. En dromen: mijn huis is best klein, ik zou heel graag buiten de stad willen wonen en een groot atelier hebben, waar ik verschillende kunstvormen kan mengen. De ruimte dicteert vaak wat je maakt. Ik ben heel benieuwd wat ik zou maken als ik meer plek zou hebben. Misschien grote, bewegende theaterobjecten, tekeningen die tot leven komen.” ■

Ik ben mijn muze | Loes Faber
ISBN: 9789038808505
Instagram: @loesfaberillustration